

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesību Akti Un Judikatūra](#) > [Valsts Tiesību Akti](#) > Slovakia

Valsts tiesību akti

Saturu nodrošina

Slovākija

Slovākija

Šajā lapā ir sniegta informācija par Slovākijas tiesību sistēmu.

Informācija par tiesību sistēmu Slovākijā ir pieejama tīmekļa lapā [Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls: tiesiskā kārtība civilprocesā](#).

Tiesību avoti

Tiesību aktu veidi — apraksts

Termins “tiesību avoti” tiek izmantots trīs dažādās nozīmēs:

1. Tiesību avoti materiālā nozīmē — materiāli tiesību avoti;
2. Tiesību avoti gnozeoloģiskā nozīmē — tiesību zināšanu avoti;
3. Tiesību avoti formālā nozīmē — formāli tiesību avoti.

Pamatojoties uz tiesību normu izcelsmi un saistošo formu, kādā tās izteiktas, tradicionāli tiek izšķirti šādi tiesību avotu veidi:

- paražu tiesības,
- precedenti (tiesu veidotas tiesības),
- likumdošanas akti,
- normatīvi līgumi,
- vispārējie tiesību principi,
- vispārpieņemtās sabiedrības normas,
- periodika, juridiskā literatūra un ekspertu atzinumi,
- Slovākijas Republikas tiesību sistēmā pārņemti starptautiski nolīgumi.

Tiesību normu hierarhija

Viens no Slovākijas tiesību sistēmas pamatprincipiem ir tiesību normu hierarhija. Lai nodrošinātu likumību, ir svarīgi to pareizi saprast likumdošanas praksē un tiesību aktu īstenošanā. Tomēr normu hierarhija nav tikai tiešas loģiskas prioritātes vai pakārtotības jautājums. Hierarhija attiecas uz leģitimitātes jautājumu kopumā, un tā ietver kategorisku imperatīvu, ka pieņemt tiesību aktu var tikai ar likumu pilnvarota struktūra un šāda struktūra var rīkoties tikai likuma un savu likumdošanas pilnvaru ietvaros.

Tiesību normas tiek klasificētas pēc to “juridiskā spēka”. Juridiskais spēks attiecas uz tiesību aktu īpašībām — tas nozīmē, ka viens tiesību akts ir pakārtots citam tiesību aktam (aktam ar augstāku juridisko spēku) vai viens tiesību akts ir atvasināts no cita tiesību akta ar augstāku juridisko spēku. Attiecībā uz tiesību aktiem ar dažādu juridisko spēku — tiesību norma ar zemāku juridisko spēku nevar būt pretrunā augstākai tiesību normai, bet augstāka tiesību norma var prevalēt pār zemāku.

Pēc to juridiskā spēka tiesību aktus var izkārtot šādā hierarhijā.

Primārie tiesību akti (likumi):

- konstitucionālie likumi (vienmēr primāri),
- likumi (primāri vai atvasināti no konstitucionālajiem likumiem).

Sekundārie (pakārtotie) tiesību akti:

- valdības noteikumi (vienmēr sekundāri),
- centrālo valsts pārvaldes iestāžu izdotie tiesību akti (vienmēr sekundāri),
- pašvaldību iestāžu pieņemti tiesību akti (primāri vai sekundāri),
- tiesību akti, kurus ārkārtas apstākļos izdevušas iestādes, kas nav valdības iestādes (vienmēr sekundāri).

Tiesību normu sistēmā tas, ka tiesību akts ir prioritārs, būtībā nozīmē, ka visām citām tiesību normām ir jābūt no šā tiesību akta izrietošām, šim tiesību aktam atbilstošām un tās nedrīkst būt tam pretrunā. Praksē tas nozīmē, ka gadījumos, kad zemāka līmeņa tiesību norma ir pretrunā augstākai tiesību normai, ir jārikojas saskaņā ar augstāko tiesību normu.

Institucionālā sistēma

Par tiesību aktu pieņemšanu atbildīgās institūcijas

Tiesību aktus var pieņemt šādas struktūras un iestādes (likumdevējas iestādes):

- Slovēijas Republikas Nacionālā padome var pieņemt Konstitūciju, konstitucionālos likumus, likumus, starptautiskus nolīgumus, kuri prevalē pār likumiem, un starptautiskus nolīgumus ar likuma spēku,
- Slovēijas Republikas valdība var pieņemt valdības noteikumus,
- ministrijas un citas centrālās valsts pārvaldes iestādes var pieņemt dekrētus, rīkojumus un noteikumus,
- pašvaldības un pilsētu domes var pieņemt vispārpiemērojamus noteikumus,
- pašvaldību un pilsētu iestādes un vietējās pārvaldes iestādes var pieņemt vispārpiemērojamus noteikumus.

Likumdošanas process

Likumdošanas procesa posmi:

- tiesību akta priekšlikuma iesniegšana — likumdošanas iniciatīva,
- debates par tiesību akta priekšlikumu,
- balsošana (lemšana par tiesību akta projektu),
- pieņemtā tiesību akta projekta parakstīšana,
- tiesību akta izsludināšana (publicēšana).

Lēmumu pieņemšanas process

Likumdošanas process

Tiesību akta priekšlikuma iesniegšana — likumdošanas iniciatīva

Saskaņā ar Likuma Nr. 460/1992 (Slovēijas Republikas Konstitūcija) 87. panta 1. punktu tiesību akta priekšlikumu var iesniegt:

- Slovēijas Republikas Nacionālās padomes komitejas,
- Slovēijas Republikas Nacionālās padomes deputāti,
- Slovēijas Republikas valdība.

Tiesību aktu priekšlikumus iesniedz strukturēti pa sadaļām, un tiem pievieno preambulu.

Debates par tiesību akta priekšlikumu

Saskaņā ar Slovēijas Republikas Nacionālās padomes reglamentu (Likums Nr. 350/1996) tiesību aktu priekšlikumi tiek skatīti trīs lasījumos.

1. Pirmajā lasījumā notiek vispārīgas debātes par tiesību akta projekta būtību jeb "filozofiju". Šajā lasījumā nevar iesniegt grozījumus vai papildinājumus.
2. Otrajā lasījumā tiesību akta projektu apspriež Nacionālās padomes komitejā (vai komitejās), kam tas nodots. Katru tiesību akta projektu izskata Konstitucionālā komiteja, lai pārliecinātos par tā atbilstību Slovākijas Konstitūcijai, konstitucionālajiem likumiem, Slovākijas Republikai saistošajiem starptautiskajiem nolīgumiem, likumiem, kā arī Eiropas Savienības tiesību aktiem. Pēc tam drīkst iesniegt grozījumus un papildinājumus. Par tiem balso pēc apspriešanas komitejās. Tādēļ pirms tiesību akta projekta apspriešanas Slovākijas Republikas Nacionālajā padomē ir jākonsolidē dažādās nostājas. Kad Koordinācijas komiteja ar īpašu rezolūciju apstiprinājusi komiteju sagatavoto kopīgo ziņojumu, tiesību akta projekts tiek tālāk nosūtīts uz Slovākijas Republikas Nacionālo padomi. Minētais ziņojums ir pamats Slovākijas Republikas Nacionālās padomes debatēm un balsojumam par tiesību akta projektu otrajā lasījumā.
3. Trešajā lasījumā izskata tikai tos tiesību akta projekta noteikumus, kurus skar otrajā lasījumā apstiprināti grozījumi vai papildinājumi. Trešajā lasījumā parlamenta deputāti drīkst iesniegt tikai tādus grozījumus, ar ko tiek labotas redakcionālas kļūdas, kā arī gramatikas vai pareizrakstības kļūdas. Citādu kļūdu novēršanai paredzētus grozījumus vai papildinājumus drīkst iesniegt tikai deputātu grupa vismaz 30 Slovākijas Republikas Nacionālās padomes deputātu sastāvā. Pēc šo grozījumu apspriešanas notiek balsojums par tiesību akta projektu kopumā.

Balšana (lemšana par tiesību akta projektu)

Lai tiesību aktu pieņemtu, absolūtam vairākumam klātesošo deputātu ir jānobalso "par".

Konstitūcijas grozīšanai vai kāda atsevišķa tās panta svītrosānai ir nepieciešams kvalificēts balsu vairākums, proti, tas ir iespējams, ja to atbalsta vismaz trīs piektdaļas no visiem Slovākijas Republikas Nacionālās padomes deputātiem (3/5 no 150).

Slovākijas Republikas Nacionālajā padomē kvorums tiek sasniegts, klātesot vismaz pusei deputātu.

Pieņemtā tiesību akta projekta parakstīšana

Pieņemto tiesību akta projektu paraksta:

- Slovākijas Republikas prezidents,
- Slovākijas Republikas Nacionālās padomes priekšsēdētājs,
- Slovākijas Republikas Ministru prezidents.

Šajā procedūras posmā tiek pārbaudīts pieņemtā tiesību akta projekta saturs, atbilstība procedūrai, kā arī galīgā redakcija. Parakstot tiesību aktu, minētās konstitucionāli augstākās valsts amatpersonas apstiprina tā galīgo redakciju.

Prezidentam ir tiesības izmantot tā saukto "atliekošo veto", proti, tiesības atteikties parakstīt pieņemtu tiesību aktu, ja tā saturā ir nepilnības. Tādā gadījumā prezidents pieņemto tiesību aktu ar saviem komentāriem nosūta atpakaļ Slovākijas Republikas Nacionālajai padomei atkārtotai izskatīšanai.

Atkārtotai izskatīšanai nodoto aktu vēlreiz izskata otrajā un trešajā lasījumā. Šajā posmā Slovākijas Republikas Nacionālā padome var ņemt vērā prezidenta komentārus, tomēr tai nav pienākuma to darīt. Slovākijas Republikas Nacionālā padome var noraidīt "atliekošo veto" ar atkārtotu balsojumu, kā rezultātā likums tiek izsludināts, pat ja prezidents to neparaksta.

Tiesību akta izsludināšana (publicēšana)

Izsludināšana ir pēdējais likumdošanas procesa posms. Likumi, kas attiecas uz visu valsti, tiek oficiāli publicēti Slovākijas Republikas Tiesību aktu krājumā (*Zbierka zákonov*); par publicēšanu atbild Slovākijas Tieslietu ministrija. Tiesību aktu krājums ir Slovākijas Republikas valsts publikācija. Tas ir pieejams gan elektroniski, gan papīra formātā. Tiesību aktu krājuma elektroniskajai versijai un drukātajai versijai ir vienāds juridiskais spēks, un to saturs ir identisks. Tiesību aktu krājuma elektroniskā versija ir pieejama bez maksas portālā "Slov-Lex".

Stāšanās spēkā un piemērošana

Tiesību akti stājas spēkā dienā, kad tie publicēti Tiesību aktu krājumā.

Tiesību akti ir piemērojami, sākot no 15. dienas pēc publicēšanas Tiesību aktu krājumā, ja vien tiesību aktā nav noteikts vēlāks piemērošanas datums.

Citi akti kļūst saistoši dienā, kad tie publicēti Tiesību aktu krājumā.

Tiesību avotu pretrunu risināšana

Zemāka juridiskā spēka normatīvie akti nedrīkst būt pretrunā augstāka juridiskā spēka normatīvajiem aktiem.

Normatīvos aktus var grozīt vai atcelt tikai ar tā paša vai augstāka ranga normatīvajiem aktiem.

Pretrunas starp tiesību aktiem ar vienādu juridisko spēku praksē tiek risinātas pēc principa, ka ar jaunāku tiesību aktu tiek atcelts vai grozīts vecāks tiesību akts, bet konkrētāka tiesību norma atceļ vai groza vispārīgu normu.

Slovākijas Republikas Konstitucionālā tiesa lemj par to, vai:

- tiesību akti atbilst Konstitūcijai,
- valdības noteikumi un ministriju un citu centrālās valsts pārvaldes iestāžu vispārpiemērojamās tiesību normas atbilst Konstitūcijai, konstitucionālajiem likumiem un likumiem,
- pašvaldību iestāžu pieņemti vispārpiemērojami noteikumi atbilst Konstitūcijai un likumiem,
- vispārpiemērojamas tiesību normas, ko pieņēmušas centrālās valdības vietējās iestādes, atbilst Konstitūcijai, likumiem un citām vispārpiemērojamām tiesību normām,
- vispārpiemērojamas tiesību normas atbilst starptautiskajiem nolīgumiem, kas izsludināti atbilstoši tiesību aktu izsludināšanas kārtībai.

Ja Konstitucionālā tiesa lemj, ka pastāv pretruna starp tiesību aktiem, neatbilstīgais tiesību akts, tā daļas vai atsevišķi noteikumi kļūst nepiemērojami. Ja iestāde, kas tiesību aktu izdevusi, nesaskaņo to ar attiecīgo augstāka spēka tiesību aktu likumā noteiktajā termiņā no sprieduma pieņemšanas brīža, tad tiesību akts, tā daļas vai atsevišķi noteikumi zaudē spēku.

Juridiskās datubāzes

Slovākijas Republikas Tieslietu ministrijas datubāze “Slov-Lex”

Tieslietu ministrijas portālā “[Elektroniskais Tiesību aktu krājums \(Slov-Lex\)](#)” pieejamas divas savstarpēji saistītas informācijas sistēmas:

1. eZbierka (eKrājums) — informācijas sistēma, kurā tiesību adresātiem ir elektroniskā formātā pieejami saistoši, konsolidēti tiesību akti un citi standarti;
2. eLegislativa (eLikumdošana) — informācijas sistēma procesa vadībai visos likumdošanas procesa posmos; tajā likumdevējiem pieejami rediģēšanas rīki ar plašām iespējām.

Ieguvumi mērķgrupām

Fundamentālais tiesību princips, ka visiem ir zināmas piemērojamās un spēkā esošās tiesību normas un ka visi apzinās savas tiesības un pienākumus, praksē ir arvien grūtāk piemērojams, jo tiesību aktu kopums kļūst arvien apjomīgāks un sarežģītāks. “Slov-Lex” projekts palīdzēs sekmīgāk īstenot šo principu, jo spēkā esošie tiesību akti būs viegli pieejami ikvienam:

- iedzīvotājiem īpaši noderīga būs projekta sadaļa eZbierka, kas nodrošinās oficiālu, būtiski uzlabotu bezmaksas piekļuvi spēkā esošajiem tiesību aktiem un kas palielinās informētību par jauniem tiesību aktiem,
- juristiem tiks nodrošināta pastāvīga piekļuve spēkā esošajiem tiesību aktiem, kā arī iespēja saņemt paziņojumus par jauniem Slovākijas Republikas vai Eiropas Savienības tiesību aktiem — vai nu par visiem jauniem tiesību aktiem, vai par jauniem tiesību aktiem, kas reglamentē konkrētas jomas, kurās tie specializējas,
- arī uzņēmējiem būs pastāvīgi un bez maksas pieejami spēkā esošie tiesību akti, un tāpat būs iespēja

saņemt paziņojumus par jauniem Slovākijas vai Eiropas Savienības tiesību aktiem — vai nu par visiem, vai tikai par tiem jaunajiem tiesību aktiem, kas reglamentē viņu darbības jomas; pateicoties labākai regulatīvajai videi, uzlabosies uzņēmējdarbības apstākļi un samazināsies ar to saistītais administratīvais slogs,

- vietējām un reģionālajām pašvaldībām tiks nodrošināta pastāvīga bezmaksas piekļuve spēkā esošajiem tiesību avotiem, un vienlaikus mazināsies to administratīvais slogs, jo tiks atvieglots administratīvi sarežģītais un dārgais pienākums darba dienās nodrošināt piekļuvi Tiesību aktu krājumam; šis pienākums pašreiz ir apgrūtināts — lai to izpildītu, pašvaldībām ir jāsniedz palīdzība interesentiem un jāabonē un jāarhivē krājuma izdevumi papīra formātā,
- valsts iestādēm projekts, no vienas puses, nodrošinās pastāvīgu bezmaksas piekļuvi spēkā esošajiem tiesību avotiem un, no otras puses, samazinās administratīvo slogu un tādējādi arī likumdošanas procesa finansiālās izmaksas; tas arī sniegs iespēju uzlabot to pienākumu izpildi, kas saistīti ar likumdošanu un Eiropas Savienības tiesību aktu īstenošanu,
- tiesu iestādēm būs pastāvīgi un ātri pieejami tiesību akti, kas vēsturiski bijuši spēkā jebkurā izvēlētajā datumā, un būs pieejamas tiesas nolēmumu atsauces uz konkrētā brīdī spēkā esošiem tiesību aktiem; līdz ar to vismaz daļēji atkritīs rutinēti uzdevumi un tiesnešu un tiesas amatpersonu darbs kļūs efektīvāks,
- likumdevējām iestādēm būs iespēja izmantot efektīvu rīku tiesību aktu izstrādei un likumdošanas procesa vadīšanai; tādējādi mazināsies apgrūtināša birokrātiskā darba apjoms un iestādes varēs vairāk koncentrēties uz izskatāmo priekšlikumu saturu.

Noderīgas saites

[Tiesību un informācijas portāls “Slov-Lex”](#)

■ Lapa atjaunināta: 25/04/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.